

Til regjeringen Solberg:

Statsminister Erna Solberg
Finansminister Jan Tore Sanner
Helseminister Bent Høie

Oslo, 21. april 2021

AD Statsbudsjettet og Nasjonal hjernehelsestrategi (2018-2024) Innspill til revidert nasjonalbudsjett 2021 og statsbudsjett 2022

Hjernerådet arrangerte 14. april midtveismøte for Nasjonal hjernehelsestrategi (2018-2024). Med på møtet var statssekretær Anne Grethe Erlandsen i Helse- og omsorgsdepartementet og avdelingsdirektør Liv Heidi Brattås Remo i Helsedirektoratet. Møtet var for Hjernerådets 65 medlemsorganisasjoner.

Nasjonal hjernehelsestrategi (2018-2024) som ble lansert av statsråd Høie 12. desember 2017, er den første i Norge. Den norske strategien er også det første politiske dokumentet i sitt slag i Europa og i verden for øvrig. Kilde for det siste er den internasjonalt kjente canadiske professoren Vladimir Hachinski som var til stede under den store EAN-konferansen som i 2019 ble arrangert i Norge.

Hjernerådet merker at internasjonale miljøer spør om hvordan den norske regjeringen følger opp Hjernehelsestrategien. Arbeidet med oppfølgingen av strategien har gått noe tregt disse første årene av dens levetid. Helsedirektoratet har imidlertid nå satt inn ny ledelse.

Hjernehelsestrategien inneholder noen «skal»-punkt. Vi siterer fra strategiens Målområde 1 om **God hjernehelse hele livet – forebygging og livskvalitet**

Delmål:

- *Befolkningen skal få økt kunnskap om hva som er viktig for god hjernehelse og livskvalitet fra svangerskap til død*
- *Helsemyndighetene skal synliggjøre betydningen av sunne helsevalg for god hjernehelse gjennom informasjon og kampanjer*

Denne stortingsperioden går mot slutten. Det er derfor ikke mange anledninger igjen i denne perioden til å virkeliggjøre disse «skal»-punktene. Hjernerådet ber derfor om at regjeringen legger inn i revidert nasjonalbudsjett 2021 eller i forslag til statsbudsjett 2022 en sum på 12 millioner kroner til en bred informasjonskampanje om hjernehelse og forebygging rettet mot det norske folk. Beløpet er satt ut fra kjennskap til andre informasjonskampanjer i Helsedirektoratet for noen år siden.

Informasjonskampanjen må handle om hvor viktig hjernen er, og hva vi selv kan bidra med for å bygge god hjernehelse. Slik informasjon kan forebygge mot bl.a. depresjon, hodeskader, hjerneslag, og noen former for demens. Opptil 40 prosent av demenstilfellene kan forebygges. Psykiske lidelser er hjernelidelser. Hjerneforskningen viser stadig oftere at livsstil har betydning i forhold til flere hjernerelaterte sykdommer og skader.

Hjernen er den mest kompliserte strukturen vi kjenner i universet og vårt mest sentrale organ. Hjernen er uerstattelig. Hjernen er deg! Det er viktig å ta godt vare på hjernen og hjernehelsen. Hjernen er det sentrale, alt annet er støttefunksjoner. Uten hjernehelse – ingen annen helse!

Ca. 30 prosent av folket får en hjernelidelse i løpet av livet. Sykdomsbyrden knyttet til dette er stor. Professor Lars Jacob Stovner ved NTNU har fulgt de norske tallene til Global Burden of Disease (GDB) over en årrekke. GDB ble for ca. 30 år siden initiert av Verdensbanken og WHO. Stovner har ryddet opp i statistikken og samlet det som har med hjernen å gjøre i én kategori, slik f.eks. alle de ulike og svært forskjellige kreftsykdommene også er samlet til én kategori i statistikkene. I både norske og internasjonale statistikker ligger hjernen dessverre spredt på ulike andre kategorier og merkelapper. De store utfordringene knyttet til hjernerelaterte sykdommer, skader og funksjonsforstyrrelser blir dermed fragmentert. Slik kommer ikke de store helseutfordringene fra hjernen fram. Når Stovner har samlet alt som har med hjernen å gjøre, viser tallene hans følgende:

Sykdomsbyrde knyttet til hjernerelaterte sykdommer, skader og funksjonsforstyrrelser står for 26 prosent av sykdomsbyrden her i landet. Da er 14 prosent knyttet til hjerne/ neurologiske sykdommer, mens hjerne/psykiske lidelser står for 12 prosent av sykdomsbyrden. Psykisk helse sitter i hjernen.

Til sammenlikning er sykdomsbyrden knyttet til kreftsykdommer 16 prosent, sykdomsbyrden knyttet til muskel- og skjelettsykdommer er 12 prosent, og sykdomsbyrden knyttet til hjerte-kar-sykdommer er 10 prosent. Stovner offentliggjorde disse tallene i 2019, bl.a. på Nevrodagene arrangert av Norsk neurologisk forening og på møter arrangert av Hjernerådet bl.a. under Arendalsuka samme år.

Det er på høy tid at det settes fokus på hjernens sykdommer, skader og funksjonsforstyrrelser. Hjernerådet ber derfor regjeringen sette av 12 millioner kroner til en bred informasjonskampanje til det norske folk i tråd med «skal»-punktet i Nasjonal hjernehelsestrategi. Kampanjen må handle om hvordan vi kan ta vare på hjernen, og hvordan vi gjennom vår livsstil selv kan bidra til å styrke vår egen hjernehelse.

Hjernerådet er en paraplyorganisasjon som samler hjernemiljøene i Norge, både pasientorganisasjoner og fagmiljø som arbeider med hjernerelaterte sykdommer, skader og funksjonsforstyrrelser. Hjernerådet har nå 65 medlemsorganisasjoner. Våre 26 brukerorganisasjoner har samlet over 200 000 personer som medlemmer. Våre 39 fagmedlemmer har knyttet til seg 4-5 000 fagpersoner som har høy kompetanse om hjernen på ulike felt, fra hjerneforskning til oppfølging og rehabilitering av hjernehelsepasienter. Det som har skjedd i Hjernerådet de siste årene, er at hjernemiljøene har trukket sammen i én felles organisasjon. Vår organisasjon representerer mange brukere og fagfolk, samt en stor pasientgruppe av mennesker som lever med sin hjernesykdom over år, ja resten av livet. Vi snakker om mange av kronikerne i Norge.

Det er mye å vinne både for den enkelte og for samfunnet at vi får ned forekomsten av hjernesykdommene.

Med vennlig hilsen
Hjernerådet

Magne W. Fredriksen
styreleder
(sign)

Aud Kvalbein
generalsekretær
(sign)